التقويم الهجري

HİCRİ TƏQVİMİ

Şeyx Heysəm Sərhan

"Sünnə" tədris mərkəzinin rəhbəri

Azərbaycan dili

اللغة الأذرية

محرم

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
3	2	1				
10	9	8	7	6	5	4
17	16	15	14	13	12	11
24	23	22	21	20	19	18
		29	28	27	26	25

صفر

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
2	1					
9	8	7	6	5	4	3
16	15	14	13	12	11	10
23	22	21	20	19	18	17
30	29	28	27	26	25	24

ربيع الاول

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
7	6	5	4	3	2	1
14	13	12	11	10	9	8
21	20	19	18	17	16	15
28	27	26	25	24	23	22
						29

ربيع الثاني

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
5	4	3	2	1		
12	11	10	9	8	7	6
19	18	17	16	15	14	13
26	25	24	23	22	21	20
			30	29	28	27

جمادى الاولى

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
3	2	1				
10	9	8	7	6	5	4
17	16	15	14	13	12	11
24	23	22	21	20	19	18
		29	28	27	26	25

جمادى الثانية

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
2	1					
9	8	7	6	5	4	3
16	15	14	13	12	11	10
23	22	21	20	19	18	17
30	29	28	27	26	25	24

رجب

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
7	6	5	4	3	2	1
14	13	12	11	10	9	8
21	20	19	18	17	16	15
28	27	26	25	24	23	22
						29

شعبان

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
6	5	4	3	2	1	
13	12	11	10	9	8	7
20	19	18	17	16	15	14
27	26	25	24	23	22	21
					29	28

رمضان

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
5	4	3	2	1		
12	11	10	9	8	7	6
19	18	17	16	15	14	13
26	25	24	23	22	21	20
			30	29	28	27

شوال

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
[illegible]	2	[illegible]				
10	9	8	7	6	5	4
17	16	15	14	13	12	11
24	23	22	21	20	19	18
		29	28	27	26	25

ذو القعدة

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
2	1					
9	8	7	6	5	4	3
16	15	14	13	12	11	10
23	22	21	20	19	18	17
	29	28	27	26	25	24

ذو الحجة

الجمعة	الخميس	الأربعاء	الثلاثاء	الاثنين	الأحد	السبت
1						
8	7	6	5	4	3	2
15	14	13	12	11	10	9
22	21	20	19	18	17	16
29	28	27	26	25	24	23

Tərcümə edən: İlqar Eyvazoğlu

Ərəblərin təqvimdən xəbəri yox idi.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

Aylıq təqvimdə ayları hesablamaq üçün ayın hərəkətinə və mənzilinə etimad edirdilər. Beləliklə, İslam gəldi və onu aydınlığı və asan qəbul edilməsi üçün onu bəyəndi.

Necə ki Allah ﷻ buyurur:

قال تعالى: ﴿هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ ٱلشَّمۡسَ ضِيَآءٗ وَٱلۡقَمَرَ نُورٗا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ لِتَعۡلَمُواْ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ وَٱلۡحِسَابَ﴾ [يونس : ٥]

Günəşi işıqlı, ayı nurlu edən, illərin sayını və hesabı biləsiniz deyə ona mənzillər (səfhələr) müəyyən edən Odur. [1]

- Oruc, zəkat və həcc kimi vacib ibadətlərin vaxtları buna etibar olunur və bununla bayramlar da hesablanır.
- Qadınların iddə müddəti də (misal olaraq üç ay və dörd ay on gün) buna etimad olunur.
- Eləcə də kəffarə, iki ay dalbadal oruc.
- Zəkat vermək üçün bir ilin keçməsi.

[1] Yunus surəsi, 5-ci ayə

Bunlar hamısı qəməri təqvimi (ayları) ilə olur

Uca Allah buyurur:

قال تعالى: ﴿يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلۡأَهِلَّةِۖ قُلۡ هِيَ مَوَٰقِيتُ لِلنَّاسِ وَٱلۡحَجِّۗ﴾ [البَقَرَةِ: ١٨٩]

“Səndən yeni doğan aylar barəsində soruşurlar. De: Bunlar insanlar və həcc üçün vaxt ölçüləridir”.[2]

İbn Teymiyyə rahimahullah buyurub:

Deməli, şəriətimizin gətirdiyi məsələlər işlərin ən kamilidir. Çünki ay üçün təbii, zahiri, göz ilə dərk edilən ümumi bir vaxt təyin edib.[3]

Peyğəmbər ﷺ buyurub:

“Hilalı (Ramazan ayının hilalını) gördüyünüz zaman oruc tutun və hilalı (Şəvval ayının hilalını) gördüyünüz zaman orucu saxlayın. Hava buludlu olduğu zaman hilalı görməsəniz, ayı otuz hesablayaraq təyin edin”.[4]

İllik təqvimə gəlincə, ərəblərin İslamdan əvvəl digər xalqlarda olduğu kimi onları birləşdirən öz təqvimi yox idi.

Onlar özlərinə özünəməxsus hadisələri və məşhur olan anları təyin edirdilər.

---

[2] əl-Bəqərə surəsi, 189-cu ayə
[3] Məcmuul Fətəva 25/139
[4] Muslim 1081

Fil hadisəsi və Peyəmbərə ﷺ peyğəmbərliyin verilməsinin vaxtı kimi.

Möminlərin əmiri Ömər ibn Əl-Xəttabın (Allah ondan razı olsun) dövründə ərəblərə tanış olan qəməri ayları ilə təqvim qəbul edildi. Tarixin başlanğıcı Peyğəmbərin ﷺ Məkkədən Mədinəyə hicrət etdiyi ildən olmaq şərti ilə. Çünki hicrət İslamın izzətinin və gücünün başlanğıcı oldu. Bu da doğru seçim oldu.

Səhl ibn Səd (Allah ondan razı olsun) buyurur:

"Onlar Peyğəmbərin ﷺ peyğəmbərliyindən və ya vəfatından hesablamadılar. Hesablamanı yalnız mədinəyə gəlişindən sayırdılar".[5]

İlin əvvəlinin Məhərrəm ayı olması fikri qərarlaşdı. Yəni insanlar Həcc mövsümünü bitirdikdən və ondan sonra səfər çətinliyindən dincəldikdən sonra.

Hicri təqviminə, hicri ayının on yeddinci ilində əməl olunmağa başlandı.

Hicri təqviminə əməl etmək, Şəriətlə getmək və şəxsiyyətlə izzətlənmək mükəmməllik və müstəqillikdir.

[5] Buxari 3934